

4 Μαρτίου 2014

Ο στάρετς Μακάριος-Μέρος 1ο

[Ορθοδοξία και Ορθοπραξία / Άγιοι - Πατέρες - Γέροντες / Ορθόδοξη πίστη](#)

Οσίου Αμβροσίου

Ο στάρετς Μακάριος

Κεφ. 6ο : (μέρος α)

Όποιος διψασμένος ερχόταν στην Όπτινα μετά τον θάνατο του στάρετς Λέοντος, αναζητώντας πηγή «του ζώντος ύδατος», θα κατέληγε στον π. Μακάριο. Εκεί οπωσδήποτε θα δροσιζόταν και θα ανακουφιζόταν. Εκεί θα εύρισκε «τον τόπον της χλόης». Αν χαρακτηρίσουμε τον Ιερομόναχο αυτόν «επίγειο άγγελον και ουράνιον άνθρωπον», δεν θα υπερβάλουμε καθόλου τα πράγματα. Ο στάρετς Λέων με την φωτισμένη και οξεία κρίσι του είχε πει: «Ο Μωϋσής (ο Ηγούμενος) και ο Αντώνιος (ο Προϊστάμενος της Σκήτης) είναι μεγάλοι άνθρωποι. Ο Μακάριος όμως είναι άγιος».

Στο εμπνευσμένο αυτό πρόσωπο το στάρτσεσβο βρήκε τον αντάξιο συνεχιστή του.

Η Όπτινα απήλαυσε στις ημέρες του μία άνευ προηγουμένου πνευματική λάμψη. Έγινε εστία φωτός και ακτινοβόλησε σ όλη την έκτασι της ρωσικής γης. Η παρουσία πολλών αγίων μορφών που πρόβαλαν στην Ρωσία τα τέλη του 19ου αιώνας δεν είναι άσχετη με την ακμή που σημειώθηκε εδώ.

Ο στάρετς Μακάριος σαν άλλος σιτοδότης Ιωσήφ άνοιξε θαυμαστές σιταποθήκες και χάρισε την ζωή στους λιμώττοντας. Εστήριξε τις καρδιές τους με άρτο εκλεκτό και γλυκύτατο. Ουράνιους θησαυρούς κρυμμένους στις σελίδες κάποιων παλαιών βιβλίων τους διέθεσε στον λαό του Θεού.

Τι κρίμα! Έλεγε. Τόσος ανεκτίμητος πλούτος να παραμένη απρόσιτος στον ρωσικό λαό! Τόσα θεόπνευστα βιβλία – ποταμοί των αρωμάτων του Πνεύματος – να μένουν άγνωστα! Δεν χωρεί άλλη αδράνεια. Πάση θυσία πρέπει να προσφερθού στους «πεινώνοντας και διψώνοντας» αδελφούς μας.

Η απόφασις ελήφθη, το έργο ξεκίνησε και με την οφθαλμοφανή συμπαράστασι του Θεού καρποφόρησε πλούσια. Πιο κάτω θα μιλήσουμε ειδικά για την αξιοθαύμαστη αυτή εκδοτική προσπάθεια.

Η ημέρα που παρεδόθη ο π. Αμβρόσιος στην καθοδήγησι του στάρετς Μακαρίου υπήρξε γι αυτόν ιστορική. Δεν μπορούσε να λησμονήσει ούτε τις λεπτομέρειες του γεγονότος.

Ο μακαριστός στάρετς Λέων, διηγείτο, φώναξε κοντά του τον π. Μακάριο. Με έδειξε σ' αυτόν. «Να, του λέει, ο άνθρωπος που βρίσκει καταφύγιο σ' έμᾱς τους στάρετς. Σου τον παραδίδω χέρι με χέρι, και συ, όπως γνωρίζεις, φρόντισέ τον».

Τι ανεπανάληπτη σκηνή! Από το ένα μέρος ο ηλικιωμένος στάρετς από το άλλο ο διάδοχός του και στην μέση ο τρίτος κρίκος της χρυσής αλυσίδας, ο μελλοντικός στάρετς Αμβρόσιος. Και ο μικρότερος από τους τρεις επρόκειτο να αποβή ο μεγαλύτερος. Στην αστρονομική γλώσσα θα μιλούσαμε για «σύνοδο» λαμπρών αστέρων. Χωρίς τα τρία αυτά αστέρια η Όπτινα δεν θα γινόταν ποτέ ονομαστός πνευματικός φάρος.

Στα τέσσερα ολόκληρα χρόνια, από το τέλος του 1841 μέχρι τις αρχές του 1846, που παρέμεινε ο π. Αμβρόσιος στο κελλί του στάρετς Μακαρίου ως διακονητής, συνεκέντρωσε πολύ πλούτο στην ψυχή του. Τα μαργαριτάρια που με πόνους και κόπους είχε αλιεύσει ο στάρετς αυτός τα απελάμβανε δωρεάν. Όταν τύχη να είναι πλούσιοι οι γονείς, τα παιδιά ακόπως κληρονομούν την μεγάλη τους περιουσία.

Μόλις πρωτογνώρισε τον στάρετς Μακάριο, εντυπωσιάσθηκε από την ταπεινοφροσύνη του. Ενώ με τον στάρετς Λέοντα ήταν συνασκητής και συνοδοιπόρος στην μοναστική ζωή, αποκαλούσε τον εαυτό του μαθητή εκείνου. Βλέποντας ο υποτακτικός ταπεινό φρόνημα στον διδάσκαλό του, το εγκολπωνόταν και αυτός. Έτσι συνέβαινε με όλα. Όχι μόνο οι αρετές και τα χαρίσματα και οι τρόποι, αλλά και οι γνώσεις του μεγάλου στάρετς μεταγγίζονταν στον μαθητή του.

Σαν σήματα και κραυγές βοήθειας κατέφθαναν καθημερινά στο κελλί του π. Μακαρίου πολυάριθμες επιστολές. Και εκείνος σ' όλους αυτούς τους ποντοπόρους της ζωής έστελνε πολύτιμες οδηγίες για το δύσκολο ταξίδι τους. Σαν διακονητής του στάρετς ο π. Αμβρόσιος έκανε και χρέη γραφέως. Έτσι και εκείνον ξεκούραζε στο φορτίο της αλληλογραφίας, αλλά και ο ίδιος επλούτιζε με πνευματική πείρα. Οι σοφές λύσεις σε πολυποίκιλα προβλήματα, πριν φθάσουν στον προορισμό τους, εσόφιζαν προηγουμένως αυτόν. Μοναδική ευκαιρία! Όσα μάθαινε εδώ ο π. Αμβρόσιος, πουθενά αλλού δεν μπορούσε να τα βρη. Η θεία πρόνοια μ' αυτόν τον τρόπο προετοίμαζε τον αυριανό καθοδηγητή των ψυχών.

Όταν υπηρετούσε ο διδάσκαλος Γρένκωφ στην Σχολή του Λίπετσκ φημιζόταν για τις παραδόσεις του στα αρχαία ελληνικά. Κατείχε πολύ καλά την γλώσσα. Και οι γνώσεις του αυτές δεν επρόκειτο να αχρηστευθούν με την είσοδό του στην μοναχική ζωή. Ο στάρετς Μακάριος σχεδιάζοντας τις εκδόσεις των Πατερικών κειμένων, θα αξιοποιούσε κατά τον καλύτερο τρόπο τις ικανότητες του υποτακτικού του. Θαυμάζει κανείς πως οδηγεί ο Θεός τα πράγματα στην ζωή των

αφιερωμένων δούλων του. Ο Ποκρόφσκι επίσης – ο γνωστός διδάσκαλος Παύλος – εγκωμιαζόταν στην ίδια Σχολή για τις γνώσεις του στα λατινικά. Και αυτός, όταν αργότερα αφιερώθηκε στην Όπτινα, είδε τις φιλολογικές του ικανότητες να χρησιμοποιούνται κατά τον καλύτερο τρόπο.

Το πως βρέθηκε ο Παύλος συμμοναστής του π. Αμβροσίου αξίζει, κάνοντας μία παρέκβασι, να το περιγράψουμε.

Είχαν περάσει εννέα χρόνια από τότε που επισκέφθηκε την Όπτινα. Η επίσκεψις αυτή, όπως είδαμε, τον αποκαρδίωσε. Το φτωχικό κελλί του φίλου του, το μάλωμα από τον «ωργισμένο» στάρετς Λέοντα, όλη η εξωτερική πενιχρότης και στενότητας, υποβάθμισαν τον ζήλο του για την μοναχική ζωή. Δεν είχε διάθεσι να ακολουθήση την πορεία του συναδέλφου του. Από το άλλο μέρος πάλι δεν απεφάσιζε να δέση τον εαυτό του στο άρμα του κόσμου. Αμφιταλαντευόταν θα λέγαμε ανάμεσα στην Ιερουσαλήμ και στην Βαβυλώνα. Ούτε πίσω πήγαινε, αλλά ούτε εμπρός προχωρούσε, μέχρις ότου φάνηκε το τραγικό καλοκαίρι του 1848.

Και γιατί ήταν τραγικό αυτό το καλοκαίρι; Διότι στο Λίπετσκ έπεσε «θρήνος και κλαυθμός και οδυρμός πολύς». Επιδημία χολέρας! Πιο αποτρόπαιος επισκέπτης δεν είχε περάσει από την πόλη. Το συνηθέστερο θέαμα ήταν να βλέπη κανείς δεκάδες φέρετρα που κατευθύνονταν στο κοιμητήριο. Η φοβερή αυτή αρρώστια κτύπησε με το θανατηφόρο μαστίγιό της και τον Παύλο. Το κτύπημα υπήρξε δυνατό, από τα πιο ισχυρά. Ο γιατρός που τον είδε απελπίσθηκε. Η νόσος βρισκόταν στο τελευταίο στάδιο της αναπτύξεώς της, και κάθε ιατρική βοήθεια περιίττευε. Οι συνάδελφοι του ασθενούς γύρω από το κρεβάτι του άκουσαν να βγαίνουν από το στόμα του γιατρού τα σκληρά και τρομερά λόγια:

Αύριο να είναι έτοιμο το φέρετρο.

Ο Παύλος φαινόταν πως δεν κατάλαβε τίποτε. Οι άλλοι τουλάχιστον έτσι νόμιζαν.

Εγώ (διηγήθηκε αργότερα ο Παύλος) τα άκουσα πολύ καθαρά τα φοβερά εκείνα λόγια. Είδα πως οι ελπίδες όλες έσβηναν. Θα πέθαινα σε λίγο! Αλλοίμονό μου! Τότε, αφού οι άνθρωποι αδυνατούσαν να προσφέρουν βοήθεια, σκέφθηκα τον Θεόν. Με το βλέμμα στραμμένο στον παντοδύναμο Ιατρό προσευχήθηκα. «Κύριε», του είπα με πόνο, «λύτρωσέ με από τον θάνατο, και εγώ, μόλις θεραπευθώ, θα φύγω για το Μοναστήρι».

Την άλλη ημέρα φάνηκε πάλι ο γιατρός, για να δη, όπως πίστευε, τον Παύλο νεκρό μέσα στο φέρετρο. Διαπιστώνοντας όμως την ανέλπιστη βελτίωσι, ανεφώνησε με θαυμασμό:

Μπροστά μας έχουμε ένα θαύμα.

Ο Ποκρόφσκι, αφού ανέλαβε από την ασθένεια άρχισε τις προετοιμασίες για την ασκητική ζωή. Με την στράτευσί του στην μοναχική παράταξι επαληθεύθηκε και η προφητεία του ασκητού π. Ιλαρίωνος του Τροεκουρώφ.

Η πρόνοια του Θεού ενεργούσε ολοφάνερα και συμπαρίστατο στο έργο των Πατερικών εκδόσεων. Εκεί που παρουσιάζονταν λίθοι προσκομμάτων, εμφανίζονταν πρόσωπα που τους απεμάκρυναν.

Όλοι αυτοί οι κόποι έφεραν πολλούς και πλουσίους καρπούς. Τα ιερά και πνευματοφόρα κείμενα, το ένα κατόπιν του άλλου έβλεπαν το φως της δημοσιότητας. Η υποδοχή τους υπήρξε ενθουσιώδης. Οι μυστικοί Πατέρες, οι διδάσκαλοι αυτοί των ιερών πτήσεων και των ουρανίων αναβάσεων, αποκτούσαν θερμούς και αφωσιωμένους οπαδούς. Όχι μόνο ανάμεσα στους μοναστικούς και εκκλησιαστικούς κύκλους, αλλά και μεταξύ των διανοουμένων και των μελών της αριστοκρατικής κοινωνίας ανεπτύχθη ενδιαφέρον για μια ανώτερη πνευματική ζωή. Οι ψυχές διαποτίσθηκαν βαθειά από το Πατερικό ασκητικό πνεύμα.

Ο στάρετς Μακάριος δόξαζε τον Θεόν που ευλόγησε πλουσιοπάροχα το έργο. Ο θερισμός, τόσο άφθονος και τόσο δασιλής, υπερέβαινε τις προσδοκίες του. Το επιτελείο των μεταφραστών ειδικότερα είχε δρέψει τους πιο πολλούς και εύχymους καρπούς. Ο π. Αμβρόσιος αλίευσε τόσους ιχθύς σ αυτή την εργασία, που δεν άντεχαν άλλο τα δίχτυα του.

Η πρώτη αγιασμένη θάλασσα που έκανε την πνευματική αλιεία ο π. Αμβρόσιος ήταν η Κλίμαξ. Η σοφία, η χάρις και η αγιότης του Αγίου Ιωάννου του Σιναΐτου σκόρπισαν τις ανταύγειές τους στην ψυχή του. Είναι αλήθεια ότι κουράσθηκε πολύ στο ιερό αυτό βιβλίο. Η παλαιότερη έκδοσις στην σλαβωνική, ακατανόητη για τον πολύ λαό, έπρεπε να αντικατασταθή με καινούργια μετάφρασι. Στην εργασία του δίπλα στο σλαβωνικό κείμενο είχε και το ελληνικό πρωτότυπο. Αν στην παλαιότερη έκδοσι είχε σημειωθή κάποιο μεταφραστικό λάθος, τώρα πρόσεχε να το διορθώση. Τα δύσκολα χωρία τα ξεχώριζε για να τα συζητήσει με τους άλλους συνεργάτες η με τον στάρετς Μακάριο. Δουλειά πολλή.

Στον Παύλο πρώτη περιοχή όπου συνέλεξε Πατερικά άνθη υπήρξε ο πνευματικός κόσμος του Αββά Ησαΐα. Οι διδασκαλίες του μεγάλου Αιγυπτίου αναχωρητού, εικοσιεννέα θαυμάσιοι λόγοι, εσώζοντο άριστα στην λατινική γλώσσα. Επιχειρώντας την μετάφρασι τους στην ρωσική απελάμβανε μεταξύ της άλλης σοφίας και τις ωραιότατες αλληγορικές ερμηνείες σε αγιογραφικές περικοπές. Στα δύσκολα σημεία ζητούσε την συμπαράστασι του π. Αμβροσίου, ο οποίος σαν

περισσότερο προχωρημένος στην πνευματική ζωή εισχωρούσε ευκολότερα στις διάφορες έννοιες του κειμένου.

Όταν κάποιος έθιγε στον π. Μακάριο ένα υψηλό πνευματικό θέμα π.χ. περί θείων ελλάμψεων ή περί αρπαγής του νοός, ο ταπεινός στάρετς αποκρινόταν:

Εγώ δεν το γνωρίζω αυτό. Αυτό δεν είναι στα μέτρα μου. Μπορεί εσύ να το κατώρθωσες, αλλά εγώ το αγνοώ. Εκείνο που πρέπει να με απασχολή είναι το «Κύριε, δώρησάι μοι του οράν τα εμά πταίσματα». Όταν η καρδιά καθαρίση, τότε εύκολα κατανοούνται τα πνευματικά.

Στην περίπτωση των μεταφράσεων ο στάρετς δεν μπορούσε να ακολουθήσει την ίδια τακτική. Όταν οι συνεργάται του συναντούσαν δυσκολίες στην κατανόηση λεπτών πνευματικών εννοιών και κατέφευγαν στην σοφία του εκείνος τους ανέπτυσε με σαφήνεια το θέμα. Εδώ επρόκειτο για την ορθή και αλάνθαστη απόδοσι του κειμένου. Έτσι εκείνοι με εύσχημο τρόπο εισχωρούσαν στα άδυτα της μυστικής ζωής του στάρετς και μάθαιναν τις ιερές πτήσεις του και τις ουράνιες εμπειρίες του.

Έλεγε κάποιος από τους μεταφραστές:

Είναι αλήθεια πως κουραζόμαστε πολύ στις μεταφράσεις, αλλά είχαμε πλούσια ανταμοιβή. Τι και τι δεν άκουσαν τα αυτιά μας από το στόμα του στάρετς Μακαρίου! Αν έλειπε αυτή η ενασχόλησις, ποίος θα τολμούσε να ανοίξη τέτοιες συζητήσεις μαζί του; Ποίος θα αξιωνόταν να ακούση τις υπέροχες εξηγήσεις του;

Δεν μπορεί κανείς παρά να ζηλέψη τα πνευματικά οφέλη που είχαν οι μεταφρασταί από το έργο τους. Ο Ισαάκ ο Σύρος, ο Μακάριος ο Αιγύπτιος, οι Βρσανούφιος και Ιωάννης, ο αββάς Δωρόθεος, ο αββάς Σαββάτιος, ο Μάξιμος ο Ομολογητής, ο Παΐσιος Βελιτσκόφσκι σαν δένδρα του Παραδείσου τους προσέφεραν τους πιο γλυκείς καρπούς της ουρανίου σοφίας.

Τω Θεώ δόξα!

Αμήν!

Συνεχίζεται...

Από το βιβλίο: "Ο ΟΣΙΟΣ ΑΜΒΡΟΣΙΟΣ ΤΗΣ ΟΠΤΙΝΑ"

ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΠΑΡΑΚΛΗΤΟΥ ΩΡΩΠΟΣ ΑΤΤΙΚΗ.

Πηγή: hristospanagia3.blogspot.gr